

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **T. Ch.**, zastoupený JUDr. Lubomírem Málkem, advokátem, se sídlem Horní 6, Havlíčkův Brod, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 1. 2016, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 3. 2017, č. j. 43 Ad 6/2016 – 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **se v r a c í** zaplacený soudní poplatek za kasační stížnost ve výši **5000 Kč**, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jeho zástupce do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, toho času pobírající invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, požádal dne 20. 5. 2015 o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu, načež žalovaná rozhodnutím ze dne 30. 9. 2015, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, které odůvodnil tím, že nebylo přihlédnuto k bolestem břicha a zřejmě nebyla zohledněna zpráva jeho praktického lékaře. Žalovaná odvolání posoudila podle obsahu jako námitky a v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že

podle § 41 odst. 3 a pro nesplnění podmínek dle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu zamítla.

[2] Žalobu podanou proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Vycházel přitom z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále jen „posudková komise“), který nechal ve věci vyhotovit a z něhož plynulo, že žalobcův zdravotní stav byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí dlouhodobě nepříznivý, rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti byl vertebrogenní algický syndrom, míra poklesu pracovní schopnosti činila 20 %, a tedy se v případě žalobce nejednalo o invaliditu dle § 39 odst. 2 písm. a), b) nebo c) zákona o důchodovém pojištění. O správnosti závěru posudkové komise a výroku napadeného rozhodnutí neměl krajský soud závažnějších pochybností, a proto nenechal vyhotovit revizní posudek. K nově vzniklým potížím žalobce prezentovaným při jednání krajský soud nemohl přihlídnout, neboť žalobcův zdravotní stav posuzoval ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Dodal, že nově vzniklé okolnosti mohou být zohledněny až v řízení o nově podané žádosti o invalidní důchod.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, v níž nejprve shrnuje skutkový průběh věci a konstatuje, že žalovaná změnila původní rozhodnutí v řízení o námitkách v jeho neprospěch. V tom stěžovatel spatřuje významné zkrácení na svých právech. Dále uvádí, že na základě posudku, který žalovaná nechala před vydáním napadeného rozhodnutí vypracovat, nedošlo jen ke změně stupně invalidity z druhého na první, ale dokonce k úplnému zániku invalidity (rozhodnutím žalované ze dne 15. 2. 2016 mu totiž byl invalidní důchod zcela odňat). Stěžovatel žalované vytýká, že nesprávně zhodnotila podklady o jeho zdravotním stavu, jeho celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity. Správné řízení bylo zatíženo vadami, neboť skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, neměla oporu ve spisech a byla v rozporu s jejich obsahem. Stěžovatel se domnívá, že skutkový stav byl nesprávně a neúplně zjištěn, předložené důkazy nebyly správně a ve všech souvislostech vyhodnoceny, resp. nebyly provedeny vůbec. Tyto skutečnosti měly za následek vydání nezákonného správního rozhodnutí. Krajský soud pak rozhodnou otázku posoudil nesprávně, a proto s ním stěžovatel nemůže souhlasit.

[4] Žalovaná ve svém vyjádření uvádí, že výrok krajského soudu byl závislý na závazných závěrech posudkové komise, jež stěžovatelův zdravotní stav zjistila a vyhodnotila zcela objektivně. Krajský soud ze závěrů posudkové komise vyšel, neboť je měl za úplné, přesvědčivé a dostatečně zdůvodněné. Subjektivní úvahy stěžovatele, jeho vlastní přesvědčení a vyhodnocení správnosti úrovně pracovní schopnosti důvodem pro ponechání invalidního důchodu nejsou. Napadený rozsudek je dostatečně zdůvodněný, a proto žalovaná navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

pokračování

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Stěžovatel v úvodu své kasační stížnosti konstatuje, že napadá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem, což odpovídá důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Žádné konkrétní výtky podřaditelné pod toto ustanovení však neuvádí. Z jeho kasační stížnosti je patrné, že pochybení primárně spatřuje v postupu žalované, jejíž rozhodnutí měl krajský soud zrušit. Jeho námitky tedy spadají pod důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z celkového vyznění kasační stížnosti lze dovodit, že krajskému soudu ve velmi obecné rovině vytýká také neúplné či nepřesvědčivé posouzení jeho zdravotního stavu, což je výtkou, která je podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu posuzována jako námitka tzv. jiné vady řízení, jež mohla mít za následek nezákonný rozsudek ve věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost posoudil v mezích uplatněných důvodů dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. a přitom zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Před vlastním posouzením důvodnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud připomíná, že správní soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou. Obsah, rozsah a kvalita žaloby či kasační stížnosti předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS, dostupný stejně jako ostatní zde citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz). Stěžovatel v převážné části své kasační stížnosti shrnuje průběh správního řízení a vlastní stížní argumentace je velice stručná a obecná. Tomu nutně musí odpovídat vypořádání stížních námitek ze strany Nejvyššího správního soudu, který se namítanými pochybeními může zabývat taktéž pouze obecně.

[8] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. krajský soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V daném případě tedy ke dni 29. 1. 2016.

[9] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

[10] K posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu pojištěnce Nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, že jde o věc medicínskou, k níž soudy nemají potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují,

aby se k těmto otázkám vyjádřily. Rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení; správní soud si o těchto otázkách nemůže učinit úsudek sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“), posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. I jejich posudky soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., zejména zkoumá, zda naplnily požadavky úplnosti, přesvědčivosti a správnosti (srov. např. rozsudky ze dne 2. 8. 2017, č. j. 6 Ads 323/2016 – 50, ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Ads 95/2017 – 30, nebo ze dne 28. 6. 2017, č. j. 10 Ads 17/2017 – 44).

[11] V souzené věci krajský soud zadal v rámci řízení o žalobě vyhotovení odborného posudku. Posudková komise jej vyhotovila dne 19. 8. 2016 s tím, že zdravotní stav stěžovatele posoudila ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Posudková komise vycházela zejména ze spisu Okresní správy sociálního zabezpečení Havlíčkův Brod (dále jen „okresní správa“), z posudku lékaře okresní správy ze dne 31. 8. 2015, z posudku lékaře České správy sociálního zabezpečení Brno ze dne 10. 12. 2015, ze zdravotní dokumentace a nálezů praktického lékaře a ortopeda, jakož i z vlastních zjištění učiněných při přešetření stěžovatele odborným lékařem (neurologem), a došla k závěru, že stěžovatel nebyl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní, neboť jeho pracovní schopnosti poklesly z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu celkově o 20 % (nikoli o 35 % a více). Rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele spatřovala posudková komise ve vertebrogenním algickém syndromu.

[12] Stěžovatel ve své kasační stížnosti nijak nezpochybňuje závěry posudkové komise, netvrdí, že vycházela z neúplné zdravotní dokumentace nebo že jsou její závěry nesrozumitelné či vzájemně rozporné, ani nenamítá nesprávné obsazení posudkové komise. S ohledem na to, že stěžovatel posudku posudkové komise nic nevytýká, může Nejvyšší správní soud pouze obecně konstatovat, že mu na základě kasační stížnosti nevznikly žádné pochybnosti o korektnosti postupu krajského soudu, který z posudku posudkové komise vycházel, neboť jej měl za úplný, přesvědčivý a správný. Ani v tom, že krajský soud nenechal vyhotovit další, revizní posudek, neshledává Nejvyšší správní soud za situace, kdy posudek posudkové komise splňoval na něj kladené nároky a stěžovatel proti němu konkrétními námitkami nebojí, žádné pochybení.

[13] Jelikož stěžovatelem nezpochybňovaný posudek posudkové komise dospěl ke shodným závěrům jako posudek ze dne 10. 12. 2015, o nějž žalovaná opřela své rozhodovací důvody, nepovažuje Nejvyšší správní soud námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu v řízení před žalovanou za důvodnou. Na rozdíl od stěžovatele má Nejvyšší správní soud za to, že skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, má oporu ve spise, neboť odpovídá závěrům posudku ze dne 10. 12. 2015. Ani stěžovatelově obecně uplatněné námitce, že nebyly vyhodnoceny všechny předložené důkazy, resp. nebyly provedeny vůbec, nelze přisvědčit. Stěžovatel ve svém odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí namítal nezohlednění jeho přetrvávající bolesti břicha a nepřihlídnutí ke zprávě praktického lékaře (důkazy nepředložil). Z posudku ze dne 10. 12. 2015 přitom je

pokračování

zřejmě, že podkladem pro něj byla mimo jiné zdravotní dokumentace stěžovatelova praktického lékaře (včetně posledního záznamu ze dne 16. 11. 2015) a že při posuzování zdravotního stavu byly brány v potaz i jeho tvrzení o bolestech břicha a výsledky gastrokopického vyšetření. V tomto ohledu tedy žalované nelze ničeho vytknout.

[14] K tvrzení stěžovatele, že žalovaná změnila v řízení o námitkách prvostupňové rozhodnutí v jeho neprospěch, Nejvyšší správní soud uvádí, že § 88 odst. 8 zákona o organizaci sociálního zabezpečení (který upravuje řízení ve věcech důchodového pojištění – viz § 1 a § 2 toho zákona), vylučuje pro námitkové řízení aplikaci § 90 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zakotvující zásadu zákazu reformace *in peius*. Obecně proto platí, že v řízení o námitkách proti rozhodnutí žalované lze změnit prvostupňové rozhodnutí i v neprospěch účastníka, který námitky podal.

[15] Ačkoliv Nejvyšší správní soud nepochybně, že stěžovatel trpí zdravotními potížemi, se kterými jsou spojeny jisté obtíže a omezení v jeho každodenním životě, při přezkumu napadeného rozsudku nemůže odhlédnout od toho, že se posudek posudkové komise a posudek ze dne 10. 12. 2015 shodují v závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele činí méně než 35 %, čímž vyvrací dřívější závěry posudku ze dne 31. 8. 2015, na němž bylo postaveno prvostupňové rozhodnutí. Stěžovatelův zdravotní stav tak nebyl při objektivním posouzení takové povahy, aby ke dni vydání napadeného rozhodnutí za daných zákonných podmínek odůvodnil zvýšení stupně invalidity stěžovatele. Tím však není nikterak dotčeno právo stěžovatele opětovně požádat o přiznání invalidního důchodu (který mu byl s účinností od 14. 3. 2016 odňat).

[16] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud dodává, že žalovaná musí v řízení o žádosti o změnu výše invalidního důchodu respektovat předmět řízení. Zjistí-li v řízení o změně výše důchodu, že podmínky nároku na dávku nejsou vůbec splněny, a rozhodne-li v takovém řízení o odnětí dávky, zatíží své rozhodnutí vadou mající vliv na jeho zákonnost (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2013, č. j. 3 Ads 99/2012). Žalovaná však v řízení o námitkách předmět řízení nepřekročila, neboť stěžovatelovu žádost o změnu výše invalidního důchodu zamítla, a až následně zahájila z úřední povinnosti řízení o odnětí dávky, v jehož rámci vydala rozhodnutí ze dne 15. 2. 2016 o odnětí invalidního důchodu.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná sice ve věci úspěch měla, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče nelze přiznat právo na náhradu řízení, na které by měl jinak nárok podle § 60 odst. 1 s. ř. s.

[19] Podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, se od poplatku osvobozují řízení ve věcech důchodového pojištění. Stěžovatel tedy neměl povinnost uhradit soudní poplatek za kasační stížnost, přesto tak učinil. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 10 odst. 1 větou první zákona o soudních poplatcích rozhodl tak, že se stěžovateli zaplacený soudní poplatek vrací.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu